

הקשר בין הכשרה בהוראה, מסוגלות להנהיג, ומעורבות הספרנים בחיי בית-הספר לבין דפוס שיתוף הפעולה בין מורים לספרני בתי-הספר / רות אש-ארגיל

תקציר:

שיתוף פעולה בין מורים לספרני בתי-ספר מהווה את אחד המרכיבים המשמעותיים ביותר בהעלאת תרומת הספרייה-מרכז משאבים לקידום תהליכי הלמידה וההוראה בבית-הספר, וקיומו הכרחי על מנת להשיג שיפור בהישגי התלמידים. שיתוף הפעולה נחשב חיוני ביותר על מנת להכין את התלמידים להתמודדות עם עולם המידע ועם מיומנויות המאה ה-21. מחקר זה נערך במטרה לבדוק קשרים אפשריים בין הכשרה בהוראה, מסוגלות להנהיג, ומעורבות בחיי בית-הספר של הספרנים לבין דפוס שיתוף הפעולה בינם לבין צוות המורים. הנחת המחקר הנוכחי, שימצאו הבדלים בדפוס שיתוף הפעולה בין מורים לספרנים (דפוס מינימאלי, מסורתי, מתקדם) על רקע הבדלים בהכשרת הספרנים ותפקידם בבית-הספר (ללא הכשרה בהוראה, עם תעודת הוראה, מורה-ספרן), על רקע הבדלים ברמת המסוגלות העצמית שלהם להנהיג וברמת מסוגלותם להנהיג בעיני מנהלים ומורים, וכמו כן על רקע הבדלים במידת מעורבותם בחיי בית-הספר (מעורבות פדגוגית, חברתית, תקשורת מול גורמים בבית-הספר).

במדגם השתתפו מורים, מנהלים וספרנים. רובם המכריע של הנבדקים היו מבתי-ספר ממלכתיים במגזר היהודי, מדרג החינוך היסודי והעל יסודי. איסוף הנתונים בוצע בשיטה הכמותית באמצעות שאלון מקוון. ממצאי המחקר הנוכחי מצביעים על קיומו של קשר חיובי בין מסוגלות הספרנים להנהיג ומידת מעורבותם בחיי בית-הספר לבין דפוס שיתוף הפעולה המתקדם. סיכוייהם של ספרנים הנתפסים כבעלי מסוגלות גבוהה להנהיג, לקיים דפוס שיתוף פעולה מתקדם עם המורים גבוהים יותר, וכן סיכוייהם של ספרנים בעלי מעורבות פדגוגית וחברתית גבוהה בחיי בית-הספר גבוהים יותר לקיים דפוס שיתוף פעולה מתקדם עם המורים.

דפוס שיתוף הפעולה המתקדם נתפס כנמוך יותר בקרב ספרנים ללא הכשרה בהוראה. כמו כן נמצא קשר בין סוג הכשרת הספרן למידת המעורבות בחיי בית-הספר כך, שהמורים-הספרנים נמצאו כבעלי המעורבות הפדגוגית והחברתית הגבוהה ביותר, וכן נמצאו, בעיני המורים, כבעלי מסוגלות גבוהה להנהיג, ולפיכך כבעלי הסיכויים הגבוהים ביותר לקיים דפוס שיתוף פעולה מתקדם עם המורים.

תוצאות המחקר הנוכחי, מצביעות על כך, שהעדר כישורי הוראה מקטינים את הסיכוי של הספרנים לקיים דפוס שיתוף פעולה מתקדם עם המורים, ומקטינים את יכולתם לקחת חלק פעיל בתהליכי הוראה.

אחת המסקנות החשובות מן המחקר הנוכחי היא, שהצבת מורים בספרייה-מרכז המשאבים עשויה להעלות את הסיכוי לקיום דפוס שיתוף פעולה מתקדם בין מורים לספרנים. יש לראות בתפקיד המידען החינוכי/ספרן בית-הספר חלק בלתי

נפרד מאפשרויות הפיתוח המקצועי של מורים, וכחלק מהעשרתם המקצועית והרחבת השפעתם על תהליכי הלמידה וההוראה המתקיימים בבית-הספר.
לאור האמור לעיל, עולה הצורך בביצוע שינוי עקרוני ומעשי במיקומם של לימודי ספרנות בתי-הספר, ולשלבם במסגרת החוגים לחינוך ולהוראה.
המלצה נוספת היא בניית תכנית מיוחדת לפיתוח מנהיגות, שתשלב במסגרת התכנית להכשרת ספרני בתי-ספר/מידענים חינוכיים ותסייע בהעצמת מסוגלותם להנהיג.
תרומת המחקר הנוכחי הינה בשימת דגש על מעורבות ומנהיגות בקרב ספרני בתי-ספר וכן בבחינת חשיבותו של מרכיב ההוראה בהכשרת הספרנים.
מחקרי המשך יוכלו לבדוק כיצד יכולות השתלמויות והכשרות בפיתוח מנהיגות, ליצור שיפור משמעותי במודעות ובמיומנויות המנהיגות של ספרני בתי-הספר, ובכך לתרום להעלאת הסיכוי לדפוס שיתוף פעולה מתקדם בינם לבין המורים, וכתוצאה מכך לשיפור בהישגי התלמידים.

מס' מיון בספרייה :

027.8 אש-אר.קש תשע"א

מס' מערכת בספרייה :

1209882